

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Zubert (przewodniczący)

SSN Konrad Wytrykowski (sprawozdawca)

Ławnik SN Marek Totleben

Protokolant Anna Rusak

przy udziale Prokurator Małgorzaty Ziółkowskiej – Siwczyk Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego w sprawie K. L. prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. o przedłużenie na dalszy niezbędny okres zawieszenia w czynnościach po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu w dniu 19 grudnia 2019 r. odwołania, wniesionego przez K. L. od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 19 lipca 2019 r., sygn. akt PK I SD [...] na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w związku z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Decyzją Prokuratora Okręgowego w P. z dnia 28 stycznia 2019 r., uzupełnioną pismem z dnia 20 lutego 2019 r., sygn. PO V WO [...], prokurator K. L. został zawieszony w czynnościach służbowych w związku z koniecznością natychmiastowego odsunięcia go od wykonywania obowiązków, albowiem uzyskane przez Prokuratora Okręgowego w P. informacje uzasadniały podejrzenie naruszenia przez prokuratora K. L. przepisu art. 96 § 2 ustawy – Prawo o prokuraturze a także przepisów art. 212 § 1 k.k., art. 216 § 1 k.k. i art. 256 § 1 k.k. (decyzja, sygn. akt RD 15.2019, k. 2-28).

W dniu 15 marca 2019 r. Pierwszy Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego wszczął postępowanie dyscyplinarne w sprawie przewinienia dyscyplinarnego popełnionego przez K. L. – prokuratora Prokuratury

Rejonowej w P. polegającego na tym, iż co najmniej od dnia 25 stycznia 2019 r. do dnia 28 stycznia 2019 r., w zajmowanym przez siebie pokoju o nr (...), w siedzibie Prokuratury Rejonowej w P. , na zawieszonym na ścianie kalendarzu z 2016 roku, w górnej części posiadał przypięty kolorowy wydruk plakatu przedstawiający wizerunek mężczyzny, będącego osobą publiczną, w nazistowskim mundurze trzymającego w prawej ręce drzewce flagi z logo partii politycznej (...), a w tle umieszczone zostały sylwetki osób pozdrawiających się nazistowskim gestem, zaś pod zdjęciem umieszczone zostało hasło „(...)”, co wskazywało, ze względu na zawartą w nim treść, na znieważenie osoby publicznej, a także na publiczne propagowanie symboliki faszystowskiej, które to zachowanie naraziło na szwank wizerunek prokuratury, jako organu stojącego na straży przestrzegania praworządności, czym uchybił godności urzędu prokuratora, tj. o przewinienie dyscyplinarne określone w art. 137 § 1 ustawy Prawo o prokuraturze z dnia 28 stycznia 2016 r. (postanowienie, sygn. akt RD 15.2019, k. 111-112).

Wnioskiem z dnia 12 lipca 2019 r. Pierwszy Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego wystąpił o przedłużenie na dalszy niezbędny okres, to jest do dnia 27 grudnia 2019 r., zawieszenia w czynnościach prokuratora K. L. (wniosek, sygn. akt PK I SD [...], k. 1-2v).

Postanowieniem z dnia 19 lipca 2019 r. Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym przedłużył zawieszenie w czynnościach prokuratora Prokuratury Rejonowej w P. – K. L., na dalszy niezbędny okres, to jest do dnia 27 grudnia 2019 r.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano, że postępowanie dyscyplinarne nie mogło zostać zakończone, albowiem zachodzi konieczność uzyskania ze śledztwa o sygn. PK XIV Ds. (...), dowodu, w postaci ekspertyzy daktyloskopijnej oraz analizy kryminalno – porównawczej plików graficznych, zawartych na zabezpieczonych w śledztwie nośnikach danych.

Sąd Dyscyplinarny uznał, że fakt niezakończenia postępowania karnego i dyscyplinarnego oraz charakter deliktu dyscyplinarnego, polegający na godzeniu w powagę i zaufanie do urzędu prokuratora, wskazują, że nie ustały przesłanki uzasadniające dalsze odsunięcie prokuratora od czynności służbowych. Sąd Dyscyplinarny podkreślił, że zarzucany delikt dyscyplinarny może wyczerpywać

znamiona umyślnych przestępstw (art. 212 § 1 k.k., art. 216 § 1 k.k. i art. 256 § 1 k.k.) (postanowienie, sygn. akt PK I SD [...], k. 5-6).

Pismem z dnia 29 lipca 2019 roku prokurator K. L. wniósł odwołanie od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 19 lipca 2019 r.

W treści odwołania zaskarżył on wyżej wskazane orzeczenie w całości, zarzucając obrazę przepisów postępowania tj. art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze oraz art. 116 k.p.k. i 117 § 1 k.p.k., poprzez niepowiadomienie strony o terminie posiedzenia co uniemożliwiło mu wzięcie udziału w posiedzeniu Sądu Dyscyplinarnego, złożenie wniosków i innych oświadczeń na piśmie albo ustnie do protokołu. W ocenie skarżącego uchybienie to mogło mieć wpływ na treść orzeczenia.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i o przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu (odwołanie, sygn. akt PK I SD [...], k. 10-10v).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 150 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku — Prawo o prokuraturze (tekst jedn. Dz.U. z 2019r. poz. 740 ze zm.) na postanowienie sądu dyscyplinarnego o przedłużeniu zawieszenia prokuratora w czynnościach przysługuje odwołanie.

Odnosząc się do zarzutów odwołania wskazać należy, że zarzut naruszenia art. 171 pkt 1 ustawy Prawo o prokuraturze oraz art. 116 k.p.k. i 117 § 1 k.p.k. jest nietrafny.

Zgodnie z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze, w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks postępowania karnego oraz części ogólnej ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny, z uwzględnieniem odrębności wynikających z charakteru postępowania dyscyplinarnego.

Instytucja zawieszenia w czynnościach oraz kwestie związane z przedłużeniem zawieszenia na dalszy niezbędny okres i zaskarżeniem postanowienia wydanego w tym przedmiocie, uregulowane zostały w przepisach art. 150 § 1-8 ustawy Prawo o prokuraturze. Podkreślić należy, że samo postępowanie w przedmiocie przedłużenia zawieszenia w czynnościach, nie zostało odrębnie uregulowane w ustawie Prawo o prokuraturze. Z tej przyczyny, we wskazanym zakresie, na podstawie art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku – Prawo o prokuraturze, odpowiednie zastosowanie znajduje przepis art. 96 § 1 i 2 k.p.k. Zgodnie z treścią powyższego przepisu, strony oraz osoby niebędące stronami, jeżeli ma to znaczenie dla ochrony ich praw lub interesów, mają prawo wziąć udział w posiedzeniu wówczas, gdy ustawa tak stanowi, chyba że ich udział jest obowiązkowy (art. 96 § 1 k.p.k.). W pozostałych wypadkach strony mają prawo wziąć udział w posiedzeniu, jeżeli się stawia, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 96 § 2 k.p.k.).

Sąd Najwyższy, opierając się na poglądach utrwalonych w doktrynie uważa, że zgodnie z treścią przepisu art. 96 § 2 k.p.k. sąd nie ma obowiązku zawiadamiania strony o terminie takiego posiedzenia (por. M. Kurowski w: D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I, 2018, s. 481).

Reasumując w ocenie Sądu Najwyższego Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym procedował, nie naruszając praw skarżącego. Należy podkreślić, że Sąd Dyscyplinarny nie miał obowiązku zawiadamiania prokuratora K. L. o terminie posiedzenia, bo takiego obowiązku żaden przepis nie przewiduje. Prokurator mógł jednakże wziąć udział w przedmiotowym posiedzeniu, gdyby się na nim stawiał. Z tego względu Sąd Najwyższy za nietrafny uznał zarzut skarżącego podniesiony w treści odwołania, zwłaszcza, że w żaden sposób nie wskazał on, jaki wpływ na treść orzeczenia miałyby jego stawiennictwo na posiedzeniu.

Zdaniem Sądu Najwyższego Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym zasadnie przyjął też, że wobec prokuratora K. L. zachodzi uzasadniony przypadek przemawiający za przedłużeniem zawieszenia go w czynnościach na dalszy, niezbędny okres.

Wedle przepisu art. 150 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku — Prawo o prokuraturze prokurator może być zawieszony w czynnościach na okres do 6 miesięcy, jeżeli z uwagi na charakter przewinienia dyscyplinarnego konieczne jest natychmiastowe odsunięcie go od wykonywania obowiązków. Zgodnie z przepisem art. 150 § 3 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku — Prawo o prokuraturze, zawieszenie prokuratora w czynnościach, w uzasadnionych przypadkach, może być przedłużone na wniosek rzecznika dyscyplinarnego przez sąd dyscyplinarny na dalszy, niezbędny okres. Zatem jednym z podstawowych obowiązków sądu odwoławczego jest stwierdzenie, czy w danym stanie faktycznym wystąpiła przesłanka uzasadnionego przypadku, która wpływałaby na konieczność dalszego przedłużenia zawieszenia prokuratora w czynnościach służbowych.

Zasadnie wskazuje się w literaturze przedmiotu, że „zawieszenie w czynnościach spełnia dwojakie funkcje. Po pierwsze, chroni autorytet prokuratury, a także dalej jeszcze idący interes publiczny przed szkodami, jakie mogłoby spowodować pełnienie funkcji prokuratorskich przez obwinionego, stojącego przecież pod dyskwalifikującym go zarzutem. Po wtóre, odgrywa doniosłą rolę wychowawczą, będąc moralnym przeżyciem zarówno dla obwinionego, jak i dla jego współpracowników” (A. Kiełtyka, W. Kotowski, A. Ważny, *Prawo o prokuraturze. Komentarz*, 2017, s. 558).

Postępowanie dyscyplinarne nie jest zakończone. Równolegle toczy się śledztwo w sprawie przekroczenia przez prokuratora K. L. uprawnień funkcjonariusza publicznego, tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. W ramach tego śledztwa prokurator wystąpił do sądu dyscyplinarnego o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej.

Sama waga przewinienia dyscyplinarnego, które wypełnia znamiona umyślnego występku przekroczenia uprawnień funkcjonariusza publicznego, tj. czynu z art. 231 § 1 k.k. i art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., pozwala na uznanie, że w sprawie zachodzi przesłanka uzasadnionego przypadku z art. 150 § 3 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku — Prawo o prokuraturze. Czyn polegać miał na posiadaniu w zajmowanym przez niego pokoju, w siedzibie Prokuratury Rejonowej w P., na zawieszonym na ścianie kalendarzu z 2016 roku, wizerunku

mężczyzny, będącego osobą publiczną, w nazistowskim mundurze trzymającego w prawej ręce drzewce flagi z logo partii politycznej (...), a w tle umieszczone zostały sylwetki osób pozdrawiających się nazistowskim gestem, zaś pod zdjęciem umieszczone zostało hasło „(...)”. Nie wdając się w tym miejscu w rozważania na temat znieważenia w ten sposób osoby publicznej, a także publicznego propagowania symboliki faszystowskiej, sam charakter zarzucanego czynu naraża na szwank wizerunek prokuratury jako organu stojącego na straży przestrzegania praworządności. Zachowanie takie jednocześnie osłabia zaufanie osób postronnych do apolityczności prokuratury, skoro jej funkcjonariusz posługuje się grafiką wprost odnoszącą się do jednego z aktywnych polityków poprzez przedstawienie go jako jednego z największych zbrodniarzy w historii ludzkości. Jednocześnie czyn taki uchybia godności urzędu prokuratora w takim stopniu, że uzasadnia to konieczność natychmiastowego odsunięcia go od wykonywania obowiązków służbowych i uniemożliwia wykonywanie takich czynności w dalszym ciągu.

Nie można tracić z pola widzenia, że rzeczoną grafikę prokurator K. L. prezentował w swoim gabinecie w budynku Prokuratury Rejonowej w P.. Jest to obiekt użyteczności publicznej, prokurator w swoim gabinecie przyjmuje innych prokuratorów, policjantów, z którymi współpracuje w ramach prowadzonych postępowań przygotowawczych, ale przede wszystkim, gdzie przesłuchuje świadków i podejrzanych. Osoby te muszą być przekonane, że będą traktowane przez władze publiczne jako równe wobec prawa, a zwłaszcza, że nie będą dyskryminowane w żadnym aspekcie z jakiegokolwiek przyczyny. Ozdobienie przez prokuratora K. L. ściany swojego gabinetu omawianym plakatem, który wprost wskazuje na jego sympatie i antypatie polityczne, osiąga skutek wręcz odwrotny. Stwarza również wrażenie braku szacunku dla innych osób. Zważywszy na tragiczne doświadczenia historyczne Polaków, w polskiej kulturze za szczególnie znieważające uważa się porównanie jakiegokolwiek osoby do przywódcy III Rzeszy. Notoryjna jest zbrodnicza działalność zarówno A. H. , do którego porównano J. K. , jak i wszelkich działających wówczas w Niemczech formacji paramilitarnych, łącznie z samą partią (...). Dokonywanie takich porównań wymyka się prawu do krytyki, satyry czy komentowania bieżących wydarzeń. Niezależnie od tego gabinet

prokuratora nie jest miejscem, gdzie prokurator mógłby takiej krytyki czy ocen w sposób publiczny dokonywać.

Każdy funkcjonariusz publiczny jest zobowiązany do zachowywania szacunku dla innych osób i poszanowania ich godności. Prokurator K. L., eksponując w swoim gabinecie plakat ukazujący J. K. jako A. H., a kierowaną przez niego legalną partię polityczną jako zbrodniczą partię (...), wykazał się natomiast nie tylko brakiem szacunku, ale – jak wynika z opinii biegłej z zakresu językoznawstwa i komunikacji społecznej – pogardą dla innego człowieka.

Wreszcie w tym samym gabinecie prokuratorskim prokuratora K. L. zawieszony był wizerunek godła Rzeczypospolitej Polskiej (co wynika ze znajdującej się w aktach dokumentacji fotograficznej). Eksponowanie przez niego w takim miejscu i okolicznościach grafiki opartej na skojarzeniach z partią faszystowską i postacią A. H. wręcz razi poziomem ignorancji prokuratora i lekceważenia zarówno dla autorytetu prokuratury, jak i dla zawieszonego na sąsiedniej ścianie wizerunku godła.

Nie rozstrzygając w tym momencie zasadności zarzutu dyscyplinarnego, nie można uciec od refleksji, że zachowanie prokuratora K. L. stanowiło uchybienie godności urzędu prokuratora i rażące pogwałcenie zasad etycznych, które wiążą się z jego pełnieniem. Zajmowanie przez niego w trakcie trwania postępowania dyscyplinarnego urzędu prokuratorskiego może, w ocenie Sądu Najwyższego, doprowadzić do istotnego podważenia autorytetu prokuratury. W ocenie Sądu Najwyższego pełnienie funkcji prokuratorskich przez skarżącego mogłoby wpłynąć negatywnie na ochronę autorytetu prokuratury i przynieść poważne szkody interesowi publicznemu. Nie można bowiem nie zauważyć, że na obecnym etapie postępowania dyscyplinarnego zostało w wystarczającym stopniu uprawdopodobnione, że czyn, który popełnić miał prokurator K. L., stawia pod znakiem zapytania kwestię nieskazitelności jego charakteru.

Tym samym Sąd Najwyższy uznał, że nie ustały przyczyny uzasadniające konieczność przedłużenia zawieszenia prokuratora K. L. w czynnościach.